Styrelsearbete

– Vilket ansvar har styrelsen?

Stockholm 21 mars

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Välkommen till Grant Thornton

@GrantThorntonSE
#GTevent

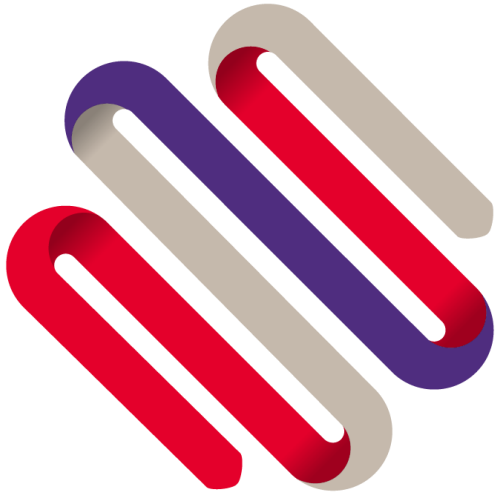
©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton | An instinct for growth™

Seminarieserie med en röd tråd

- Vilken nytta kan jag ha av en styrelse i mitt företag, och hur kommer jag ingång?
- Hur bedrivs ett framgångsrikt styrelsearbete?
- Hur bedrivs styrelsens strategiarbete?
- **Vilket ansvar har styrelsen?**
- Erfarenheter från styrelsearbete i ägarledda företag (19/4)

Gå alla delar och få ett intyg!

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Säsongens föreläsare

- Ove Liljedahl – Styrelseinstitutet
- Satish Sen – Kaleidoscope
- **Johan Hörnberg – Lindahl**
- Helena von der Esch – Grant Thornton
- Roland Dansell – Grant Thornton
- **Maths Anväg – Grant Thornton**
- Gästföreläsare den 19 april: Meg Tivéus och Fredrik Hiort - Briab

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Lagar ställer krav på att styrelsearbetet organiseras

- Aktiebolagslagen
- Lag om ekonomiska föreningar
- Stiftelselagen
- Bostadsrättslagen
- Samfällighetslagen
- Ideella föreningar saknar särskild lagstiftning

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Inte bara aktiebolagslagen ställer krav

- Årsredovisningslagen
- Bokföringslagen
- Skatter och avgifter
  - Skatteförfarandelagen (skatteinbetalningar)
  - Skattebrottslagen
- Konkurslagen
- Lagen om anställningsskydd

- Lag om styrelserepresentation för de privatanställda
- Arbetsmiljölagen
- Diskrimineringslagen
- Personuppgiftslagen (GDPR)
- Miljöbalken
- Brottsbalken

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Sysslomannaansvar

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Styrelsens arbete

Utgångspunkter

- 8 kap aktiebolagslagen
- “Styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter”
- Bolagsordningen som begränsning för styrelsens kompetens
- Var går gränsen mellan styrelsens och stämmans beslutanderätt?

Att tänka på

- Säkerställ grundläggande formalia i tidigare nämnda dokument; bolagsordning, vd-instruktion (publika), arbetsordning (publika), rapportinstruktion (publika/privata)

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Styrelsens huvudsakliga uppgifter enligt ABL

- Ordförandens uppgifter
- Beslutsunderlag (dokumentation)
- Protokoll
- Jäv

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Styrelsens övriga uppgifter enligt ABL

- Aktiebok – offentlig handling
- Tilldelning av aktier
- Årsredovisning
- Kallelse till stämman
- Tillsätta/avsätta vd

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Kontrollbalansräkning

25 kap 13-18 §§ aktiebolagslagen

- Upprättas och granskas av revisorerna så snart det finns skäl att anta att det egna kapitalet understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet
- Om det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet; hänskjutande av frågan om likvidation till bolagsstämma
- Åtta månader efter hänskjutandet; ny bolagsstämma med granskad balansräkning
- Konsekvens av underlåtenhet – personligt betalningsansvar för uppkommande skulder
- Gäller inte gentemot den som kan visa att han/hon inte varit försumlig

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Företrädaransvar

59 kap 12-14 §§ skatteförfarandelagen

Om en företrädare för en juridisk person uppsåtligen eller av grov oaktsamhet inte har:

a) gjort skatteavdrag med rätt belopp eller anmälan om F-skatt,

b) betalat skatt eller avgift,

c) eller har lämnat oriktiga uppgifter som har lett till att den juridiska personen har tillgodoräknats överskjutande ingående moms eller överskjutande punktskatt med ett för stort belopp,

är företrädaren tillsammans med den juridiska personen skyldig att betala beloppet/skatten eller avgiften

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Case – styrelsens ställföreträdaransvar

- Hösten 2001
- It-företag med ca 20 anställda
- Programvara, systemet på marknaden
- Finansieringsrunda för expansion
- Beslut prospekt 11 september
- Oro på kapitalmarknaden, misslyckad emission
- Egen ansökan om konkurs 13 november
- Obetalda skatter, oktobers uppbörd ca 600 000 kr
- Mars 2003: krav från kronofogden till styrelsens ledamöter och vd

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Case – styrelsens ställföreträdaransvar

- Fanns det grund för kravet?
- Ja, enligt skatteförfarandelagen
- Men, möjlighet finns att helt eller delvis efterge krav riktat mot ställföreträdare
- Vilka krav ställs för eftergift?
- Styrelsens och vd:s agerande helt avgörande

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Case – styrelsens ställföreträdaransvar

- Styrelsen träffades 1-2 gånger per månad
- Flera av ledamöterna var involverade i kontakter med potentiella investerare
- Plan fanns med syfte att rädda ett 20-tal arbetstillfällen
- Löpande kontroll på mötena att vd betalade in skatter och avgifter, vilket i och för sig inte visade sig vara tillräckligt
- Antal möten – när det behövs
- Krissituationer – agera omedelbart
- Snabb tillväxt – kräver mycket tid av styrelsen

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Årsredovisningslagen

Skyldighet att registrera antagen årsredovisning

- Förseningsavgift – 7 månader efter räkenskapsårets utgång
- Likvidationsgrund – 11 månader efter räkenskapsårets utgång
- Personligt betalningsansvar för styrelse och vd – 15 månader efter räkenskapsårets utgång

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Värdeöverföring och vinstutdelning

Värdeöverföring (borgenärsskyddsreglerna)

1. Vinstutdelning
2. Förvärv av egna aktier
3. Minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna
4. Annan affärshändelse som medför att bolagets förmögenhet minskar och inte har ren affärsmässig karaktär för bolaget

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Bristtäckningsansvar

17 kap 7 § aktiebolagslagen

Om det finns brist vid återbäring svarar

1. bolagsfunktionär vid oaktsamhet och
2. annan medhjälpare vid grov oaktsamhet

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Skadeståndsansvar

29 kap aktiebolagslagen

- Styrelseledamot som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet skadar bolaget, aktieägare eller annan
- Effekter av ansvarsfrihet
- Utdömt ansvar kan jämkas mellan de ansvariga

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Straffansvar för styrelseledamot

- Brott mot borgenärer (11 kap BrB)
- Straffansvar i ABL (30 kap ABL)
  - brott mot låneförbudet
  - föra aktiebok
  - privat bolag får inte sprida sina aktier genom annonsering
  - kallelse, beredningsansvar och rätt att delta i styrelsemöte
- Skattebrott
- Annan lagstiftning
  - ex. miljöbrott, PUL
  - jämställdhetsplan och arbetsmiljöplan (vite)

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Sammanfattning av ansvarsområden

- Kapitalbrist – kontrollbalansräkningen
- Företrädaransvar – skatteförfarandelagen/ÅRL
- Försiktighetsregeln – vinstutdelning/värdeöverföring
- Bristtäckningsansvar – vinstutdelning/värdeöverföring
- Aktiebolagslagen – skadestånds respektive straffansvar
- Lika behandling – brott mot borgenärer

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Minska risken för personligt ansvar

- Kontrollera löpande att **lagar och regler** följs
- Säkerställa att nödvändiga **instruktioner upprättas**
- Säkerställ att styrelsens **mötesplan** beaktar verksamhetens behov
- Medverka inte till att fatta beslut baserat på **bristfälliga underlag**
- Svag likviditet? – bevaka att skatter och avgifter inbetalas

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Styrelseförsäkringar

Undantag

- Burning House
- Ohederliga eller bedrägliga beteenden
- Miljöförstöring
- Force Majeure
- Varierande skydd vid kontrollbalansräkning, skatter/avgifter

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Har god sed någon betydelse för ansvarsfrågan?

- **Otydlig ansvarsfördelning** leder till solidariskt ansvar hos styrelse och vd
- Att inte ha koll på **oberoende och jävsfrågor** leder till ökad risk för skadestånd
- Okunskap leder inte till att ansvar kan undgås – snarare tvärtom

God sed ställer krav på att dessa frågor hanteras

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Sammanfattning

- Lagar som skapar ordning och reda
- Ha koll på lagar och formalia
- Att inte veta eller kunna är inget försvar
- Ställ krav på andra ledamöter och vd
- Sysslomannaansvaret
- Lita på erfarenhet och magkänsla
- Var besvärlig

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.
STYRELSEINSTITUTET Kaleidoscope LINDAHL Grant Thornton An instinct for growth™

Erfarenheter från styrelsearbete i ägarledda företag?

Agenda 19 april

- Hur jobbar andra ägarledda företags styrelser?
- Vilken är styrelsens roll i den strategiska utvecklingen?
- Hur upplever en extern styrelseledamot sin roll i ett ägarlett företag?

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Tack för visat intresse!

Maths Anväg
maths.anvag@se.gt.com
0705 – 91 80 20

Johan Hörnberg
johan.hornberg@lindahl.se
0766 – 170 934

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Frågor om styrelse-serien?

Roland Dansell
Marknadsområdeschef
roland.dansell@se.gt.com
070-672 71 20

Materialet finns att hämta här
www.grantthornton.se/styrelsekurs

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.